

Täysistunto

Torstai 18.2.2016 klo 15.59—20.29

2.2. Suullinen kysymys vammaispalveluiden leikkaamisesta (Johanna Karimäki vihr)

Suullinen kysymys SKT 10/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraava kysymyksen esittäjä on edustaja Karimäki.

Keskustelu

16.32 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus julkisti listan säästöistä, jotka tehdään kuntien tehtäviä karsimalla. Osa on ihan järkeviäkin, kuten pelastustehtävien siirto maakunnille, ja kelpoisuusehtojen tarkastelu edistää työllisyyttä.

Mutta on kestämatöntä, että leikkaatte vammaisten palveluista 60 miljoonaa euroa. Yli 75-vuotiaat vammaiset jätetään kokonaan vammaispalveluiden ulkopuolelle. Heiltä loppuu muun muassa henkilökohtainen apu ja kuljetuspalvelut. He menettävät mahdollisuuden itsenäiseen elämään. Myös vammaisilta lapsilta leikataan. Päivähoidon leikkauksen ja sen kuljetusten maksuttomuus kehitysvammaisilta lapsilta on iso lovi vammaisia lapsia hoitavien perheeseen, ja kuljetuspalvelujen heikennykset sulkevat vammaiset neljän seinän sisälle. Tämä on YK:n vammaisten oikeuksien sopimuksen vastaista. Aikooko hallitus todellakin leikata kaikkein heikoimmilla olevilta ihmisiltä, vammaisilta lapsilta, vammaisilta vanhuksilta?

16.33 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan aluksi haluan tähän todeta, kun edustaja Karimäki otti esille tämän kokonaisuuden, mihin tämä liittyy, että olemme tekemässä miljardin euron yhteistä isoa pakettia julkiseen talouteen, jolla haluamme parantaa tätä talouden tilaa. Kuten Ahtisaarikin toissa päivänä sanoi: jos emme saa taloutta kuntoon, niin voimme sanoa hyvästit koko hyvinvointiyhteiskunnalle. Myös vihreät ovat olleet mukana viime vaalikaudella hallituksessa ollessaan hakemassa tätä miljardin euron kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsimista, ja silloin siitä ei tullut yhtään mitään.

Haluan todeta sen, että ensinnäkin pidän hyvänä, että kaikki eduskuntapuolueet, myös kaikki oppositiopuolueet nykyään, ovat siihen sitoutuneet, että tämä miljardin euron tavoite saadaan aikaiseksi, ja siitä tässä kokonaisuudessa on kysymys. Täällä on myös vaikeita asioita, kuten hyvin kaikki yhdessä tiedämme, mutta kokonaisuus on tärkeä, jotta saadaan julkinen talous kuntoon.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2016 vp

16.35 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on paukutellut henkseleitä, koska se ei vähennä tällä vaalikaudella kuntien valtionosuuksia. Oletteko hallituksessa arvioineet sitä, kuinka teidän politiikkanne vaikuttaa kuntatalouteen, kun huomioidaan, että kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsinnan yhteydessä kunnilta säästetään jopa 400 miljoonaa euroa ja kiristävä finanssipolitiikka vähentää kuntien tuloja ja lisää niiden menoja, puhumattakaan lääkekorvauksista ja matkakorvauksien leikkauksista ja asiakaspalvelumaksujen korotuksesta? Oletteko arvioineet, kuinka te heikennätte kuntataloutta näillä toimenpiteillä?

16.35 **Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuntatalouden tilanteen osalta tätä arvioidaan aina osana julkisen talouden suunnitelmaa ja se tehtiin viimeksi silloin viime budjettiriihen yhteydessä. Nyt meillä alkavat olla tiedossa alustavat näkymät siitä, mitkä olivat viime vuoden kuntien tilinpäätöstiedot, ja ne eivät ole niin huonot kuin mitä on tässä aikaisemmin ollut. Kuntatalouden tilanne on kyllä vakava, mutta sitten kun katsotaan muun muassa tätä vuotta ajatellen, niin vähemmän kuntia nosti tänä vuonna veroprosenttejaan kuin mitä aikaisemmin oli nostanut, niin että se tilanne ei ole aivan katastrofaalinen. Mutta sitten kun katsomme koko julkista taloutta, niin pidän samalla tavalla tärkeänä, että kuntien talous on hyvässä kunnossa ja pystytään turvaamaan ne palvelut kansalaisille, mitkä kuuluvat kunnille tälläkin hetkellä ja myös tulevaisuudessa.

Mutta sen totean, tuohon äskeiseenkin eläkeläisiin liittyvään keskusteluun, että samalla kun katsomme toimeentuloa, meidän pitää katsoa myös palveluita. Ja palveluitten osalta kuntien valtionosuudet ovat erittäin tärkeitä. (Puhemies koputtaa) Viime kaudella leikattiin 1,4 miljardia euroa, nyt ei ole leikattu.

16.36 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä listalla oli myös erittäin yllättävä esitys, nimittäin pieneläinpäivystysten siirtäminen pois kunnilta yksityiselle puolelle. Se on eläinsuojelullisesti erittäin huono esitys. Nimittäin harvalla on varaa yksityisiin eläinlääkäripalveluihin. Tämä voi johtaa siihen, että meidän eläinsuojelutilanteemme heikkenee. Lemmikkieläimet ovat kuitenkin ihmisille hyvin tärkeitä. Nyt herää kysymys, onko tämän linjauksen takana se, että jatkossa köyhillä ei olisi enää varaa tai oikeutta pitää edes lemmikkieläimiä.

Tämä vaikuttaa myös tuotantoeläinten hoitoon ja hoivaan. Nimittäin suurimmassa osassa kunnista ei tuotantoeläinten hoitaminen ja päivystys riitä tuomaan toimeentuloa eläinlääkärille. Tämä voi johtaa ruokaturvallisuuden heikkenemiseen, puhtaan ja turvallisen ruuan tilanteen heikkenemiseen. Nyt kysynkin: mistä tällainen idea oikein lähti liikkeelle, ja minkä verran te todella kuvittelette saavanne tällä säästöä?

16.38 **Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mistä nämä ideat lähtivät liikkeelle? Ne ovat lähteneet tietysti meidän koko ministeriöstämme eli substanssiministeriöstämme eivätkä valtiovarainministeriön kunta- tai alueosastolta tai budjettiosastolta, ja näistä on se kokonaisuus muodostettu.

Olen kyllä samaa mieltä edustaja Arhinmäen kanssa, että tämä ei ole ihan mutkaton asia. Juuri tästä syystä sekä tuotantoeläinten osalta että sitten myös lemmikkieläinten osalta saattaa tulla tilanne, että me emme pystykään sitten turvaamaan eläinlääkäripalveluita

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2016 vp

myöskään niille tuotantoeläimille. Minä jaan tämän ajatuksen siitä, että tämä ei ole yksinkertainen.

Mutta sitten kyllä esitän kysymyksen, kun kovasti kannetaan täällä huolta siitä, mitkä ovat kuntien tehtävät ja velvoitteet. Meidän pitää jokaisen kysyä siinä tilanteessa, kun julkista taloutta korjataan, se kysymys, mistä kaikesta kunta todellakin vastaa. Onko todellakin niin, että kunnan on pystyttävä myös osoittamaan lemmikkieläinten osalta eläinlääkäripalvelut?

16.39 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Edustaja Karimäki mainitsi tässä, että vammaisten henkilöiden erityispalveluihin ollaan säätämässä 75 vuoden ikäraja, mutta vammaisuus ei kuitenkaan häviä iän myötä. Jos tämä esitys hyväksytään, monen vanhemman vammaisen henkilön taloudellinen tilanne ja elämänlaatu huononevat merkittävästi — erityisesti, jos henkilöltä yhtäkkiä poistetaan oikeus henkilökoh- taiseen avustajaan. Eikö tämä ole perustuslain 6 §:ssä turvatun kansalaisten yhdenvertai- suuden vastaista, siis syrjintää muun muassa iän perusteella?

16.39 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vammaisten tilanteen osalta valmistelu sosiaali- ja terveysministeriössä on pääosin ja näitten perusteitten osalta tapahtunut viime vaalikaudella. Yhtäältä siksi, että on ollut aika pitkään tavoite yhdistää vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki — sitä työ- tä ollaan tekemässä. Toisekseen löytyy toukokuulta 2015 asiakirja, jossa on muun muassa avattu tätä 75 vuoden ikäraja -kysymystä siinä olennaisessa kohdassa, että missä vaiheessa ihmisen elämänsä elämäntilanne ei ole se tekijä, joka määrittää palvelutarpeen.

Niin ensimmäiseen kysymykseen kuin edustaja Adlercreutzinkin kysymykseen: Jatkos- akin meillä on lainsäädäntöpohja, jolla huolehditaan jokaisesta vammaisesta ja kehitys- vammaisesta, niin varttuneemmasta kuin lapsestakin. Siitä lähdetään. Siinä, miten tämä tullaan toteuttamaan ja tekemään, (Puhemies koputtaa) pohjana on kehitysvammalain ja vammaispalvelulain yhdistäminen, jossa tämä kokonaisuus huomioidaan.

16.41 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voisi kai olet- ta, että jos tämä kuntien tehtävien karsimistyö ja raivaaminen olisi jotenkin helppoa, niin viime hallitus olisi siinä onnistunut. Kuitenkin taisi käydä niin, että huolimatta hyvästä ta- voitteesta, jonka kaikki eduskuntapuolueet ovat allekirjoittaneet, viime kaudella tuota lis- ta ei kyetty lyhentämään.

Työ ei ollut tälle hallitukselle helppo, ja kaikki kohdat eivät ole sellaisia, joita voisi ohittaa helposti. Ajattelen kuitenkin niin, että minusta on syytä korjata se vihreiden edus- tajan kysymyksessä esittämä ikään kuin arvio siitä, että poistuisivat vammaispalvelut. Toi- von, että ministeri selventäisi nyt, eikö kuitenkin ole kysymys siitä, että jatkossakin iästä riippumatta vammaisen tai kehitysvammaisen ihminen saa yhteiskunnalta ne palvelut, jot- ka tarvitsee, mutta ne ovat jatkossa enemmänkin tarveharkintaisia. Minusta kysymyksessä heitettiin ilmoille sellainen varjo, joka varmasti aiheuttaa nyt turhaakin huolta ja hätää.

16.42 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä maassa jatkossakin kannetaan vastuu niistä ihmisistä, joitten omat voimat eivät elämiseen riitä. Tässä maassa jatkossakin iästä riippumatta niin vammaiset kuin kehitysvammaisetkin ovat varmuudella yhteiskunnan tuen ja avun piirissä. Meillä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 10/2016 vp

vanhuspalvelulaki. Meillä tulee olemaan uusi laki, jossa on vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki yhdistetty. Meillä on sosiaalihuoltolaki, joka velvoittaa palvelusuunnitelmien laatimiseen, omahoitajan tai omavastuuhenkilön nimeämiseen. Nämä ihmiset, joita tämä muutos tulee koskemaan, eivät tule jäämään tyhjän päälle, vaan Suomi-niminen hyvinvointiyhteiskunta tulee pitämään jatkossakin heistä huolta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten alkuperäisen kysymyksen esittäjä, edustaja Karimäki.

16.43 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Adlercreutz erittäin hyvin perusteli sen, että kysymys on vakavasta ikäsyrynnästä, kun henkilö täyttäessään 75 vuotta menettää oikeutensa vammaislain mukaisiin palveluihin.

On kestänyt, että kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevilta ihmisiltä leikataan. Olette jo heikentäneet lääkekorvauksia ja matkakorvauksia, ja näissä kuntatehtävien leikkauksissa on myös yli 30 miljoonan euron leikkaus vanhuspalveluista. Monella vanhuksen omaisella on ollut huoli siitä, että kun halutaan, että vanhukset asuvat mahdollisimman pitkään kotona ja selviävät siellä, niin kuitenkin kotiin vietävät palvelut, tukipalvelut, eivät ole olleet riittäviä, jotta vanhuksella on turvallinen ja hyvä olla omassa kodissaan. Mitä hallitus tekee vanhusten aseman parantamiseksi? (Ben Zyskowitz: Mistäs vihreät olisivat säästäneet?)

16.44 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus valmistelee (Hälinää — Puhemies koputtaa) toimenpidekokonaisuutta, jossa on myös tarvittaessa lainsäädäntömuutoksia niiden välineitten löytämiseen, joilla se kotona asuminen jatkossa olisi nykyistä turvatumpaa. Meillä on semmoinen tilanne, että meidän rahamme eivät tule ikinä riittämään tarvittavaan hoitoon ja hoivaan, ellei se kotona turvallisesti asuminen olisi mahdollista. Toisaalta ja aina pitää muistaa, että on ihmisiä, jotka eivät tule kotona selviämään, ja sitä varten pitää palvelujärjestelmän toimia, sen perustan olla semmoinen, että asiat ovat kunnossa.

Sitten tähän alkuperäiseen kysymykseen, jonka te, edustaja toistitte. Jokaisesta vammaisesta, kehitysvammaisesta iästä riippumatta Suomi-niminen hyvinvointiyhteiskunta tulee pitämään huolta. Laki, jota ollaan valmistelemassa, on pitkään odotettu, usean hallituksen ohjelmaansa kirjoittama kehitysvammalain ja vammaispalvelulain yhdistäminen. Sitä tässä nyt työestetään hyvässä yhteistyössä (Puhemies koputtaa) esimerkiksi eri vammaisjärjestöjen kanssa.

Kysymyksen käsittely päättyi.